

nickému významu turistiky. Jeho příspěvky, např. v učebním textu „Turistika“, který vyšel v Praze v nakladatelství Olympia v roce 1967, a jinde, jsou velmi cenné.

Aktivně se zúčastnil též řady mezinárodních kongresů psychologie sportu. V Římě (I. kongres 1965) referoval o úloze a typech slovních instrukcí. Šlo mu o vědecky řízený nácvik různých sportovních dovedností. Na kongresu o problematice psychosomatiky v Římě (1967) v rámci sympozia o otázkách psychologie sportu referoval o psychologické přípravě ve sportech s výrazným estetickým projevem. Tato práce byla využita prof. Dědičem pro koncepci rozvoje československého krasobruslení. Ve Washingtonu, D. C. (II. kongres 1968) referoval o svých výzkumech v malých sportovních skupinách v krasobruslení a gymnastice. Upozornil na to, že osobnost sportovce nelze redukovat na pouhý objekt ovládaný trenérem, ale že jde o rozvoj jeho celkové osobnosti. V Madridu (III. kongres 1973) měl společný referát s J. Hlavsou. Sledoval empiricky rozvoj kreativity ve vodních turistických disciplínách. Tam uplatnil část svého široce koncipovaného výzkumu kreativity. Na IV. kongresu psychologie sportu v Praze (1977) se „filozoficky rozloučil“ s vědeckou činností v oblasti psychologie sportu příspěvkem, v němž poukázal na vztah člověka ke sportovním pohybům, které často po 35. roce života opouští, aby se k nim vracel v rekreační či rekuperační formě. Tento jeho příspěvek je skvostem v československé literatuře o psychologii sportu. Na světových kongresech zjistil a prokázal, jak je možno reprezentovat malý národ hlubokým promyšlením vědeckých a praktických otázek psychologie.

V roce 1971 vyšla jeho stať Psychologie sportu v Rumunsku (Teor. Praxe Těl. Vých., 19, 567–570), která vznikla na základě autorovy oficiální studijní návštěvy. Tato stať je ukázkou toho, jak se zprávy ze zahraničí mají psát.

Doc. Stránský se též zabýval historií psychologie sportu v Československu. O vývoji této disciplíny napsal česky do Teorie a praxe tělesné výchovy (1977, 25, 389–394) i anglicky pod názvem The Development of Sport Psychology in Czechoslovakia do sborníku, redigovaného K. Feigem The Development of Sport Psychology (Kiel, Arbeitsgemeinschaft für Sportpsychologie in der BRD, 1977, 23–28).

V současné fázi svého působení na katedře psychologie FFUK se zabývá výukou a výchovou budoucích učitelů. Problematika učitelství ho provází celým životem. Již léta vede adepty učitelství na pedagogickou praxi a v didaktice psychologie se jim snaží dát své bohaté zkušenosti z různých typů škol, na nichž při své učitelské cestě působil nebo s nimiž se osobně seznamoval, počínaje školou základní na Podkarpatské Rusi a konče třeba speciální školou ve švýcarském Goetheanu, kterou navštívil v roce 1984. Při výuce psychologie na učitelských větvích vidí otázky psychologie z hlediska jejich transpozice do výuky, z hlediska jejího významu pro dospívající mládež. Z učitelství vyšel, naučil se tvrdému řemeslu vědy, aby se k učitelství opět vrátil. Měl a má dobré učitele, kterých si váží, to, co mu dali a dávají ze své moudrosti předává svým studentům-adeptům učitelství s důvěrou, že i je bezprostředně osloví, že i z nich budou dobří učitelé.

Prosazuje nejen utužování zdraví tělesného, ale též duchovního. Je učitelem opravdovosti a čistoty vnitřního smýšlení, důslednosti a pevnosti jednání, jež je výrazem vnitřního přesvědčení a poslání, které na sebe uvědoměle bere. A právě v tomto smyslu může být pro každého opravdového psychologa vzorem. J. Hoskovec

PhDr. VLADIMÍR SMĚKAL, CSc., PADESÁTILETÝ

Dne 15. 2. 1985 uplynulo padesát roků od narození Vladimíra Směkala, československého psychologa, významného badatele, vysokoškolského pedagoga nevšedních kvalit a člověka se všemi pozitivními složkami harmonické osobnosti. Jeho rodištěm je Nový Jičín, v Prostějově absolvoval základní školu i studium na gymnáziu. Obor psychologie a filozofie vystudoval na Filozofické fakultě UJEP v Brně. Do psychologické praxe se ponořil už jako posluchač vyšších ročníků. Od roku 1958 působí na brněnské filozofické fakultě. Jeho akční rádius jako psychologa je široký: postupně přednášel obecnou, pedagogickou a ontogenetickou psychologii, psychologii osobnosti, psychometriku, psychologickou metodologii a psychodiagnostiku.

Od roku 1966 pracoval současně několik roků ve Výzkumném ústavu dětské psychologie a patopsychologie, kde byl pověřen zorganizováním a vedením Střediska pro psychodiagnostické pomůcky, na jehož základě vznikl roku 1968 z jeho iniciativy n. p. Psychodiagnostika, kde několik roků pracoval jako vedoucí vědeckovýzkumného

a vývojového úseku. Zasloužil se o vydání nebo reedici mnohých psychodiagnostických metod; externě se i nadále podílí na koncepci rozvoje marxistické psychometrie a na ediční činnosti v oblasti psychodiagnostických metod.

Náš jubilant se vyznačuje širokým rozhledem vývoje a rozvoje psychologického myšlení nejen u nás, ale i ve světě, a jak svými názory, tak i vlastními aktivitami se plně hlásí k pokrokovému proudu rozvoje marxistické psychologie. Znaží a respektují ho přední reprezentanti sovětské psychologie, s nimiž udržuje řadu pracovních kontaktů.

Dr. Vladimír Smékal, CSc., se široce angažuje i ve veřejném životě, zvláště v Socialistické akademii, ve výzkumných, kulturních a osvětových zařízeních. Je velmi vyhledáván jako přednášející, své přednášky umí přitažlivě a tvořivě přizpůsobit tomu nejrůznorodějšímu publiku, aniž by cokoliv ztrácelo na své odbornosti a fundovanosti. Mezi učiteli, absolventy i studenty je znám jako úspěšný popularizátor vědeckých poznatků, konzultant s velmi širokým odborným rozhledem, obětavý kolega mezi spolupracovníky, který je vždy tam, kde se řeší základní problémy rozvoje psychologie. Všude je znám jako pracovitý, zanícený a nadšený psycholog, který nejlépe z psychologie, ale pro psychologii.

Jubilant napsal více než osmdesát odborných sdělení a kapitol do psychologických publikací, jeho studie jsou citovány velmi často. Z jeho iniciativy byly přeloženy *Základy obecné psychologie* S. L. Rubinštejna a pod jeho vedením bylo přeloženo i Kerlingerovo dílo *Základy výzkumu chování*. Výzkumně se zabývá psychologii osobnosti (temperament a jeho vztahy k dalším systémům osobnosti), psychologickou metodologií (kde hledá poznávací možnosti kvalitativních přístupů a zkoumá status psychologického vedení) a estetickým vnímáním (zde se zaměřuje na osobnostní determinanty estetického vnímání a metodologické otázky psychologie umění). Zatím v rukopisu je jeho rozsáhlá monografie *Temperament, jeho struktura, funkce a diagnostika*. Její publikování bude značným přínosem pro psychologii v dané problematice.

Nejvýstižnější charakteristikou osobnosti Vladimíra Smékala je dokonalé spojení odborné kvalifikace a lidského profilu. Za jeho seberegulačně usměrňovaným temperamentem se ukrývá kultivovaný, citlivý, přemýšlivý člověk s neutuchající vitalitou, optimistickým zaměřením a nevšední schopností porozumět člověku ve všech jeho životních situacích. Blízcí kolegové o něm tvrdí, že ho za více než čtvrt století neviděli s nikým v otevřeném konfliktu.

Jubilant je svou odborností a lidskostí rozdán ve svých posluchačích a žácích. Plody jeho ducha ještě čekají na svoje trvalejší zpodobení v publikační činnosti, kterou obohatí naši psychologickou obec o svoje životem a praxí prověřené hodnoty.

J. Kuric

PROBLÉMY PSYCHOLOGICKÉ A PEDAGOGICKÉ DIAGNOSTIKY

V československé psychologii a pedagogice se již dlouhá léta rozvíjí úsilí o správné začlenění diagnostiky do systému obou věd. Proto Vědecké kolegium pedagogiky a psychologie ČSAV zařadilo tyto otázky na program svého rozšířeného zasedání, které se konalo v září 1984 v Bratislavě.

Cílem jednání bylo zhodnotit z ideologického, teoretického a metodologického hlediska současný stav a možnosti rozvoje psychologické i pedagogické diagnostiky. Dále se řešily možnosti zařazení témat z dané oblasti mezi úkoly SPZV a mezi témata mezinárodní spolupráce. Značná pozornost se věnovala kvalitě

vydáváných testů, jejich repertoáru a možnostem standardního vybavení psychologických pracovišť diagnostickými metodami. Znovu byla diskutována také otázka nutnosti vypracování návrhu zásad používání a ochrany psychologických testů. V oblasti pedagogické diagnostiky byly projednávány především možnosti zkvalitnění produkce diagnostických metod s cílem zvýšení efektivity výchovně vzdělávacího procesu.

Z jednání — kromě konkrétních úkolů pro psychologické a pedagogické vědy — vyplynuly i některé obecné závěry spojené s teoretickými základy uplatňování diagnostického přístupu ve společenských vědách, a to především z hlediska jejího místa a funkce. Bylo zdůrazněno, že je nutné:

— i nadále usilovat o jednotnou teoreticko-metodologickou základnu, která, byť